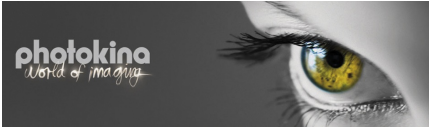

● Photokina 2012 ●

Wessel Sijl

Een indruk van 's werelds grootste fotografiebeurs in Keulen

In de SoftwareBus en eMailings wordt regelmatig gerapporteerd over de IT-beurs CEBIT in Hannover. Zeker interessant. Maar minstens zo interessant is de PHOTOKINA, de grootste fotografiebeurs ter wereld, die elke twee jaar in Keulen wordt gehouden. Dit jaar was dat van 18 tot en met 23 september. Ik was er dit jaar al voor de 20^e keer, en ik kom er al sinds mijn 14^e jaar (kan de lezer gelijk vaststellen hoe oud de schrijver van dit epistel is) en ook deze beurs was het weer genieten met de hausse aan interessante nieuwe ontwikkelingen. En terugkomend op de CEBIT: de PHOTOKINA is door de voortschrijdende digitalisering in de fotografie in zekere zin ook een beetje een aan IT gerelateerde beurs (geworden). En hoe ... Een impressie.

De entree van de Kölner Messe (foto: Salman Ezzammoury)

Deze aflevering van de PHOTOKINA viel op door een aantal trends, zoals:

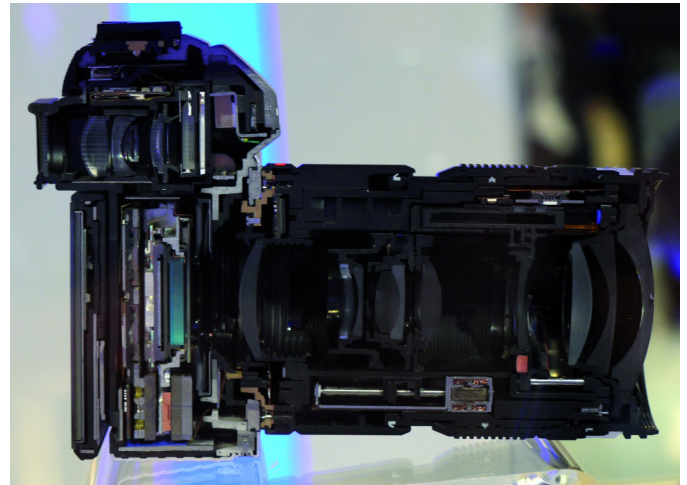
- De populariteit van en de ontwikkelingen met de spiegellose systeemcamera's zetten zich fors door;
- Steeds betere integratie van camera met pc/laptop/tablet enerzijds en met GSM's anderzijds;
- Sterke digitale ontwikkelingen in de randapparatuur rondom camera's;
- Voortschrijdende ontwikkelingen van het filmen met de camera;
- Verhoogde aandacht voor CGI (Computer Generated Imaging);
- En, ondanks het digitale geweld, veel aandacht voor fine-art printing.

Spiegellose systeemcamera's, en nog veel meer

Een luttel aantal jaren geleden werd de trend ingezet, en de fotobladen besteedden er al veel aandacht aan, maar in Keulen werd het keihard bevestigd: de spiegellose systeemcamera kent een niet meer te stuiten opmars. Menig zichzelf respecterende producent van fotocamera's maakt er een of zelfs meer modellen van. Betrekkelijke nieuwkomers als Samsung en Sony hebben een interessant aanbod van uiteenlopende modellen, en vele andere merken blijven ook niet achter. De reden is niet onlogisch: de grens met de aloude spiegelreflex-camera vervaagt gestaag, zo'n camera is qua omvang en ge-

wicht aantrekkelijk, en je kan kwalitatief hetzelfde of nagenoeg hetzelfde bereiken. Dat deze markt interessant is, blijkt mede uit het feit dat Hasselblad, vanouds hét merk van de grote middenformaatcamera's, nu ook hierin is gestapt, met een opvallende en nogal exclusieve kleine camera (overigens gevuld met cameratechniek van Sony) luisterend naar de naam Lunar. Een andere opvallende verschijning onder de spiegellose systeemcamera's is de Pentax Q10, die zo klein is dat je hem letterlijk in de borstzak kan stoppen.

Dat alles neemt niet weg dat de ontwikkelingen met de vertrouwde digitale spiegelreflexcamera's ook flink voortschrijden. Ook daar zie je veel bijzondere ontwikkelingen, onderhuids of meer opvallend. Zoals de vaste spiegel. Of wellicht het belangrijkste: er komen steeds meer en beter betaalbare camera's met een full frame beeldchip (full frame = 24 x 36 mm, net zo groot als de aloude kleinbeeldfilm). De fabrikanten van objectieven blijven niet achter in deze ontwikkeling. Zo toonde het merk Tamron een zeer verfijnd standaard-zoomobjectief (24 - 70 mm), speciaal geschikt voor gebruik op camera's met full frame beeldchip.

Ook de embedded software laat van zich spreken, waardoor de hoeveelheden instellingen indrukwekkender zijn dan ooit. Een foto bewerken, of zelfs een RAW-opname converteren in de camera, is inmiddels de gewoonste zaak van de wereld geworden. Niet alleen méér toepassingen, maar de verbeterde software maakt het ook mogelijk om met zeer hoge gevoelheden te werken, vooral bij full frame camera's. Gevoeligheden van ISO 25600 zijn geen uitzondering meer, waardoor bij wijze van spreken bij licht van een gloeiende spijker kan worden gefotografeerd. Ook opvallend is dat veel camera's, nu zelfs in het middensegment, spatwaterdicht zijn. Pentax laat dat onder meer zien met de nieuwe K-30 spiegelreflexcamera. Tot voor kort alleen denkbaar in het dure professionele segment. Een mooie ontwikkeling voor bijvoorbeeld de natuurliefhebber.

Een andere verschijning is de opmars van 'edel'compact-camera's, of op zijn Engels, advanced compact camera's. Waar het eerst een wat exclusieve verschijning was, aangeboden door een beperkt aantal fabrikanten, heeft nu menig fabrikant er een of meer in de line-up. Of hij heeft bestaande compacts verbeterd. Een spectaculair nieuwtje is de Sony

RX100, uitgerust met een grote CMOS van 20 megapixel onder de kap. Een broekzakcamera die ronduit verbluffende kwaliteit kan leveren. Niet in de laatste plaats ook geholpen door het zeer goede Carl Zeiss-objectief. Een ander interessante edelcompactcamera is de Samsung EX 2, de opvolger van de EX 1. Opvallend bij die camera is de hoge lichtsterkte van f 1.4, met een fraai Schneider-objectief, dat ook nog eens een supergroothoekstand biedt. Kortom, een grote keus uit fraaie compacte camera's, die bijvoorbeeld ideaal zijn voor op reis.

Integratie van camera met pc/laptop/tablet of GSM

Door de snelle digitalisering in de fotografie kon het niet uitblijven: de grens tussen computers en GSM-telefoons vervaagt. Direct uploaden van foto's vanuit de camera naar bijvoorbeeld Facebook, of filmpjes naar YouTube, zonder tussenkomst van computers is bij sommige cameramerken al mogelijk; de camera kan worden geïntegreerd in een WLAN. Of, als toch om wat voor reden connectie met pc, laptop of tablet nodig is, kan dat toenemend draadloos met bluetooth. De tablet had zich al bewezen als medium om foto's op te tonen, en toename van de mogelijkheden kon niet achterblijven. Bij een merk als Samsung was die trend erg goed zichtbaar, niet verwonderlijk voor een fabrikant die zowel op gebied van fotografie, tablet, laptops als GSM-telefonie actief is; deze apparaten zijn wederzijds flink sterker op elkaar ingespeeld.

De geotagging - in de SoftwareBus is daaraan al eens aandacht besteed - wordt ook steeds meer gemeengoed, soms ingebouwd in de camera en soms als aparte module verkrijgbaar. Opmerkelijk in dit kader was de aanwezigheid van de GSM-telefoonproducent HTC op de PHOTOKINA: een fabrikant die helemaal geen fotocamera's bouwt, maar wel een naam heeft opgebouwd met GSM's die interessante camerafuncties herbergen. Men liet dan ook een keur aan telefoons zien waarmee het alleszins goed fotograferen is.

De samenwerking tussen camera en pc, laptop, tablet of GSM blijkt niet alleen uit de puur technische zaken, maar bijvoorbeeld ook uit de nieuwste generatie cameratassen. Sinds enige tijd zijn fototassen en fotorugzakken al uitgerust met speciale vakken voor laptops of GSM's, maar op de beurs werden nu tassen en koffers getoond waarvan het bovendeksel een soort uitklapbare desktop voor laptop of tablet is. Een verdienstelijke uitrusting voor bijvoorbeeld reporters, die snel in het veld materiaal (al dan niet gecombineerd met tekst e.d.) moeten uploaden naar hun redacties.

Ontwikkelingen van filmen met de camera

Filmen met de camera is niet meer verrassend. Wat wel verrassend is, is de snel toegenomen kwaliteit. Met een professionele full frame camera worden tegenwoordig al complete

televisie reportages gemaakt, geheel in HD-kwaliteit. De lokale omroep in mijn woonplaats maakt op die wijze al zijn reportages. En daarop heeft de markt nu ingespeeld. Diverse producenten lieten een keur aan nuttige hulpmiddelen hiervoor zien, zoals speciale schouder- of borststatieven, microfoons, compendia, hulplicht, enzovoorts. Uiteraard werd dat ook volop gedemonstreerd. Ik vind het er wat apart uit zien. Een frame met daarop een serie apparatuur, en ergens verborgen zie je nog de spiegelreflex camera zitten. Maar wat je er ook van vindt, het levert technisch volwassen en professionele beelden op.

Ook hierbij lijkt een vervaging op te treden in de grenzen tussen foto- en filmcamera. Bij kleinere apparaten zag je dat al, maar nu dus ook bij zwaardere professionele camera's. Om de markt van potentiële gebruikers te interesseren, werd kwistig gestrooid met informatiebrochures over dit thema. Wat niet onvermeld mag blijven is een fabrikant (Walimex) die zeer betaalbare objectieven voor spiegelreflexcamera's op de markt heeft gebracht, met als bijzonderheid dat ze optisch vooral zijn toegespitst op filmen.

CGI (Computer Generated Imaging)

Op de aflevering werd interessante CGI-beelden getoond: foto's samengesteld door, of eigenlijk met de computer. Oftewel: de intelligentere fotobewerking. Prettig is dat het nu een onderdeel is geworden van diverse fotografieopleidingen, en er werd dan ook een keur aan topwerk van studenten getoond. Geen goedkoop aandoende en weinig zeggende trucjes, maar serieuze kunstwerken. Veel van het getoonde werk had een magisch realistisch gehalte; wijlen Carel Wilink zou zijn vingers erbij hebben afgelikt. Dit toont dat de artistieke waarde van het stilstandende fotobeeld onuitputtelijk, springlevend en zelfs zichzelf verjongend is. Niet in de laatste plaats is dit mogelijk door gedegen software. En naast Adobe, bekend van Photoshop, waren ook diverse andere interessante makers van fotosoftware present, zoals Nik en DxO.

Fine-art printing, of presentatie op scherm

Ondanks het digitale geweld was er ook veel, en zelfs toenemend, aandacht voor gedegen 'klassieke' prints, voor aan de muur, al dan niet op een expositie (nou ja, klassiek ... maar wel op basis van uitgekende moderne digitale techniek). Naast de bekende fabrikanten van de betere printpapieren, zoals Hahnemühle en Tecco, waren ook nieuwkomers aanwezig met fraaie printpapieren. En de producenten die al langer actief zijn, toonden nieuwe producten. In vrijwel alle gevallen worden de fine-art papieren en de coatings gemaakt uit natuurlijke producten, zoals katoen, rijst, of bamboe. Ze voldoen vaak aan de hoogste normen die musea en galeries stellen.

Behalve dat deze producten werden getoond, werden ze ook nadrukkelijk gepromoot, onder andere door het Duitse tijdschrift Fine Art Printer, uiteraard met spraakmakend

werk. Het tastbare van een fine-art print werd dan ook niet voor niets gepromoot met de slogan 'see me, feel me, print me' (vrij naar de musical 'Tommy' van de popgroep The Who, denk ik ...) (Wessel is er oud genoeg voor, Red.)

Ook de fabrikanten van printers lieten veel nieuwe producten zien. Opmerkelijk is dat de kleinere (vaak all-in-one) printers steeds verfijndere fotokwaliteit kunnen leveren; kwaliteit die tot voor kort voor alleen bij de grotere (A3 of groter) printers geboden werd, is nu ook met verschillende merken en types kleinere printers mogelijk. Opvallende verschijningen waren de soms enorm grote inkjetprinters, waarvan sommigen van wel 2 tot 3 meter breed!

Naast print op papier mag presentatie op de nieuwste generatie LED-schermen niet achterblijven. Van verfijnde - en prijzige - schermen voor fotobewerking, zoals die van Eizo, tot aan ragscherpe zeer kleurnatuurgetrouwe schermen voor algemeen presentatiegebruik. Het cameramerk Leica, dat bij deze editie van de PHOTOKINA ook had bijgedragen aan een indrukwekkende foto-expositie, liet ook veel promo-fotografie zien op de nieuwste generatie beeldschermen, en dat is opmerkelijk. De resolutie en aansturing is dermate goed, dat het prominent gebruikt kan worden naast de ambachtelijke drukken op papier.

Alleen digitaal?

Is er dan niets meer klassieks meer te bieden? Jawel, want ook de analoge chemische fotografie bestaat nog gewoon, maar is niet meer groots aanwezig op de PHOTOKINA. Alhoewel ... de Lomography Society (de bekende promotor van point-and-shoot-fotografie met 'fantastic plastic' analoge camera's) was prominent van de partij met zowaar nieuwe plastic camera's en oude, weer van stal gehaalde en nieuw in productie genomen camera's van weleer. Zoals de Lubitel 166, een spartaanse 2-oog reflexcamera, oorspronkelijk van

Russische makelij, geschikt voor 120 rolfilm of kleinbeeldfilm. Analoge fotografie als lifestyle, en met een knipoog. Men toonde zelfs - nieuw - een filmcamera die gevoed wordt met 35 mm kleinbeeldfilm, en die, net als in de tijd van Charlie Chaplin, met de hand wordt bediend.

En wat te denken, van eigen bodem, van de direct-klaar-camera's en films van The Impossible Project. Specifieke fotografie met een eigen en zeer herkenbare touch. Nu vooral als artistiek product ingezet.

Nog meer

De ontwikkelingen gaan verder, ook als het niet direct om high-tech zaken gaat. Zo krijgt ook de ergonomie toenemend aandacht met slimme producten. Vorig jaar diende zich een camerariem aan waarbij de camera niet meer op de buik met de lens naar voren hangt, maar gekruist over een schouder, waarbij de camera is bevestigd aan de statiefmoer, en met de lens naar beneden hangt. Deze ergonomisch slimme vondst is door menig andere fabrikant opgepakt, en ze waren nu in vele soorten en maten te zien. Vaak in combinatie met een buik- of borstriem of -harnas, of te stabiliseren met de riemen van de rugzak.

Ook de services voor het thuis op de pc samen te stellen fotoboek en laten printen. De variaties zijn flink toegenomen, ook in de uitstraling van het album. En een heel mooie ontwikkeling is dat de papierkwaliteit ook zeer goed is geworden; nauwelijks nog te onderscheiden van echt fotopapier. De grote en bekende firma CeWe Color liet een enorm assortiment zien.

Dit was nog maar een kleine greep van een (zeer) grote beurs. Een vermoeiende, maar inspirerende exercitie. Een fijne mix van gedegen informatie uit de eerste hand - soms van de productontwerpers persoonlijk - tot aan veel geëxposeerd fotowerk van topfotografen. En de ontwikkelingen lijken steeds sneller te gaan. Dat belooft wat voor de volgende PHOTOKINA in 2014!